

Czas przeszły, popraw

Mewa siodłata - *Larus marinus* Linnaeus, 1758

Status gatunku: Regularnie przelotny i zimujący, nieregularnie koczujący latem.

Środowisko: Obserwowana głównie na rzekach (54%), rzadziej na zbiornikach zaporowych (28%) i wysypiskach śmieci (13%), a wyjątkowo widywano odpoczywające na polach i nieużytkach (3%). Mewy siodłate w rejonie Warszawy codziennie przemieszczają się ze stadami innych mew z żerowisk na wysypiskach stołecznych, w mieście i na Wiśle na miejsca odpoczynku i noclegu na wyspach Wisły a zwłaszcza Zb. Zegrzyńskim. Poniżej 1% osobników widziano na stawach rybnych, w zabudowie miejskiej, łąkach nadrzecznych, rozlewiskach, starorzeczach, oczyszczalniach ścieków i parkach miejskich.

Zmiany liczebności: Dawniej nie pojawiała się zupełnie (to podaj jakieś cytacje, kto?? Bo ja np. znajduje że była nad Wisłą opisana przez Sapalskiego 1862, pisz również o niej Taczanowski!!) Tomiałojęc 1990 pisze o 8 os. zimujących 1979/80 r.!!!!Pierwsza obserwacja to dopiero 28 X i 1 XI 1981 – 4 młode i 3 ad. na stawach w Wildze (A Dombrowski) jeden 25 VII 82 k. Pawłowic!!!.(Tomiałojęc 1990!!!!) Pierwszej (nieprawda) obserwacji nad Wisłą dokonano 27 X 1983 – 1 młody w Pawłowicach (Kot i inni 2017). Następnie liczebność zaczęła szybko wzrastać, bo już w 17 I 1984 naliczono aż 55 osobników w kilku grupach na Wiśle w Warszawie (KNL SGGW). Od tego czasu jest regularna.

W latach 1983-2020 odnotowano łącznie co najmniej 1020 obserwacji i 4289 osobników (zrobić wykres z rozkładem liczby os. i stwierdzeń w tych latach). Mewy siodłate obserwowano w cn. 80 miejscach. Regularnie przebywały w różnych miejscach w korycie Wisły (cn. 454 obserwacji, 1847 os), w tym różnych miejscach Warszawy (cn. 366 obserwacji 1750 osobników), na wysypiskach stołecznych Łubna (cn. 60 obs. 396 os.), Odolanów i Pruszków, oraz na Zbiorniku Zegrzyńskim (324 obs, 978 os) i na Bugo-Narwi między Zb. Zegrzyńskim i Wisłą.

Coroczne liczenia zimowe na Środkowej Wiśle od Dębina do Płocka w latach 1984-2010 wykazały od 7 os. w 1985 r. do 71 os. w 2006 r. (Dombrowski i inni 2017), a maksymalnie 164 os. w 1990 (Chmielewski i inni 2017). Coroczne liczenia w środku stycznia w latach 1984-

2013 w rejonie Warszawy, Wisły i wysypiska Łubna wykazywały łącznie 5-104 osobniki (KNL SGGW). Poza tym, na zbiorniku Zegrzyńskim notowano maksymalnie 40 os. (3 I 1998, M. Maniakowski). Dodając te liczby, populacja zimująca w regionie liczy ok. 8-200 osobników w zależności od roku. (zrobić wykres z rozkładem obserwacji i liczbą stwierdzeń)

Natomiast już na Wiśle na południe od Warszawy obserwowano mewę siodłątą znacznie rzadziej, a w innych miejscach regionu jest dużą rzadkością. Najwyżej w nurcie Narwi obserwowano 15 III 2003 4 ad. w Stawinodze (J. Dyczkowski, C. Pióro, M. Kokornaczuk), a na Bugu – 19 I 2006 2 os. w Kuligowie (kto??). Mamy jeszcze kilkanaście obserwacji przeważnie w niezbyt dużej odległości od doliny Wisły: 8 obserwacji 17 os. z wysypiska śmieci w Dalanówku, gm. Płońsk w których latach (Ł. Matyjasiak), 4 obserwacje 5 os. na stawach w Raszynie w których latach (J. Zawadzki), 2 V 1994 2ad. na łąkach nad Zwoleńką w miejsc, Andrzejów, gm. Przytyk (M. Rębiś), 14 IV 1996 2 ad. na stawach Ossów (R. Buczkowski), 5 VIII 2005 – 1 os i 19 III 2014 – 3 ad. na stawach Bąkowiec, gm. Garbatka-Letnisko (M. Łukaszewicz, M. Kuropieska), 2 V 2009 – 1 imm na stawach Gałki, gm. Grębków (D. Michałowski, M. Kwiatkowska) i 28 II 2012 1 ad. odpoczywający na polu k. Ożarowa Mazowieckiego (P. Kobyłecki).

Przyczyny zmian liczebności:

Pojawienie się i stałe zimowanie mewy siodłatej w latach 1980. jest związane ze wzrostem europejskich populacji dużych mew (cytacja). Powodem jest nagła zmiana zwyczajów zimowiskowych mew srebrzystych, w stadach których trzymają się mewy siodłate (Tomiałojc 1990). Później, zmiany ilości stwierdzeń w regionie wykazują wahania między latami bez wyraźnego trendu (Dombrowski i inni 2017, przecież ta praca dot. Wisły a nie Mazowsza, nie można tak pisać bo wprowadzasz czytelnika w błąd, popraw). Obserwowano wyraźny szczyt w latach 2006-2011 (Ryc. 1, brak ryc!!!) a potem spadek, który może wiązać się ze zmianą warunków lokalnych np. zamknięcia wysypiska śmieci w Łubnej (jest gdzieś praca o zmianach obserwowanych mew na Łubnej, trzeba to zacytować)

Wędrowki i zimowanie:

Regularne pojawy rozpoczynają się w drugiej dekadzie września (rycina uzupełnić). Liczebność szybko rośnie i osiąga szczyt od trzeciej dekady grudnia do pierwszej dekady lutego, ze sztucznym nagromadzeniem obserwacji podczas corocznych liczeń w połowie stycznia. Potem liczebność szybko spada i regularne obserwacje kończą się w końcu marca. Poza tym obserwowana we wszystkich miesiącach roku, choć w kwietniu do lipca

sporadycznie, a w czerwcu tylko raz: 12 VI 1987 3 ad na Zb Zegrzyńskim (A Dombrowski, H. Kot).

Mewy siodłate najczęściej obserwowane są pojedynczo (41% obserwacji, 10% os) lub w małych grupach do 10 os. kto miał do 10 os. wymień (49% obserwacji, 45% os). Charakterystyczne jest właśnie pojawianie się jednego lub kilku ptaków wmieszanych w większą grupę innych mew. Duże stada, nie będące zsumowaniem rozproszonych ptaków na odcinku zbiornika wodnego, spotykane są rzadziej. Największe to późna obserwacja 30 IV 1987 – 104, prawie wszystkie ad, na noclegowisku na Zb. Zegrzyńskim k. Nieporętu (A. Dombrowski, H. Kot), nietypowa obserwacja 5 I 2011 100 os. w kilku grupach (kto???, gdzie), największa 50 os. na polach Wilanowskich w Warszawie (D. Sikora) i 14 I 2008 - 39 os. na noclegowisku na Wiśle w Warszawie (M. Budka).

Wielkość stada:	1	2-10	11-20	20-30	31-65

Liczba spotkań:	424	502	66	17	12

Łączna liczba os.:	423	1952	963	428	530

Ptaki dorosłe stanowiły aż 92%, a młode i niedojrzałe tylko ok. 8% osobników, choć część młodych zapewne jest nie rozpoznawana.

A o zimowaniu, dane z liczeń styczniowych!!!!!!???

Literatura

Chmielewski S., Dombrowski A., Kot H. 2017. Środkowa Wisła jako ostoja ptaków migrujących i zimujących. W: Keller M., Kot H., Dombrowski A., Rowiński P., Chmielewski S., Bukaciński D. (red.). Ptaki środkowej Wisły. Wyd. M-ŚTO, Pionki, s. 645-669.

Dombrowski A., Keller M., Kot H., Rowiński P. 2017. Zimowanie ptaków wodno-błotnych na Wiśle między Dęblinem a Płockiem w latach 1984-2010. W: Keller M., Kot H., Dombrowski A., Rowiński P., Chmielewski S., Bukaciński D. (red.). Ptaki środkowej Wisły. Wyd. M-ŚTO, Pionki, s. 559-632.

Kot H., Chmielewski S., Dombrowski A., Rzępała M., Szymkiewicz M., Kalankiewicz W., Gałążewska E. 2017. Przeloty ptaków wodno-błotnych Non-Passeriformes oraz szponiastych Accipitriformes i sokołowych Falconiformes w okresie letniej migracji na środkowej Wiśle koło Pawłowic w latach 1975-1985. W: Keller M., Kot H., Dombrowski A., Rowiński P., Chmielewski S., Bukaciński D. (red.). Ptaki środkowej Wisły. Wyd. M-ŚTO, Pionki, s. 185-332.

Jerzy Dyczkowski

Streszczenie:

Regularnie zimująca, nieregularnie koczująca w innych miesiącach.

Dawniej nie pojawiała się zupełnie. **Pierwsza obserwacja to dopiero 28 X i 1 XI 1981 i 27 X 1983 NIEPRAWDA.** Od 1984 jest regularna. Mewy siodłate regularnie zimują w korycie Wisły, w tym Warszawie i stołecznych wysypiskach śmieci oraz na Zbiorniku Zegrzyńskimi Bugo-Narwi między Zb. Zegrzyńskim i Wisłą. Liczenia styczniowe w rejonie Warszawy w 1984-2013 wykazywały 5-104 osobniki. W innych miejscach jest dużą rzadkością, pojawia się głównie na stawach rybnych i wysypiskach w pobliżu doliny Wisły.

Regularnie obserwowana od drugiej dekady września do końca marca. Wyraźny szczyt od trzeciej dekady grudnia do pierwszej dekady lutego. Poza tym obserwowana we wszystkich miesiącach roku, ale od kwietnia do lipca sporadycznie.